

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Quæstio 1. An qui labore, sive ex bono, sive malo fine, suscepto, ut ad aliquem occidendum, vel ad insequendam concubinam defatigatur, excusetur à præcepto jejunii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

possessionem beneficii, videtur dare rem spirituales pro illo pretio. Respondet tamen, mihi videri, quod possit hoc facere absque simonia, quia cum non sit certum, quod beneficium sit suum, sed propter probabilitatem, quam habet, quod sit suum, vellet in litigando expensas facere; nullo modo apparet simonia, ut vitet illas expensas, aliquid recipere, quia neque quod accipit, est spirituale, neque illud, pro quo accipit, hoc est expensæ, quas faceret in litigio. Itaque, si qui dat, non emit ius alterius, neque possessionem, sed solum det alteri ratione expensarum, quas faceret, ut probaret, ius alterius non esse bonum, non apparet ulla simonia ex parte ipsius. Similiter si recipiens, neque dat ius suum, neque possessionem positivè, sed negat vè tantum promittendo, ut alter accipiat illam, sed solum recipiat aliquid, nefaciatur expensas, defendendo possessionem suam, non committit ullam simoniam. Hactenus Pontius. Quæ si probabilia, non parum ad praxim deservirent. Sed revera, videtur hic contractus simoniam palliare, cum ius litigiosum, mediante pecunia certum fiat, & tam per illam, quam per contractum ex iustitia obligantem, via patet ad beneficium, quod omnes Theologi, ut simoniacum reprobant, cum D. Thomas 2. 2. quæst. 100. artic. 2. ad 5. ubi sic scribit: *Antequam alicui adquiratur ius in præbenda per electionem, vel provisionem, seu collationem, simonia cum esset adversantium obstacula pecunia redimere. Sic enim per pecuniam pararet sibi viam ad rem spirituales obtinendam. Sed postquam ius alicui adquisitum est, licet per pecuniam injusta impedimenta removere. * Sic D. Thomas, & omnes; ergo iusta impedimenta ex dubio iure pullulantia per pecuniam removeri non possunt, esset enim *adversantium obstacula pecunia redimere.*

DISPUTATIO QUINTA.

De Ieiunio.

QVÆSTIO I.

An qui labore, si ve ex bono, si ve malo sine suscepto, ut ad aliquem occidendum, vel insequendam concubinam, defatigatur, excusetur à præcepto ieiunii?

S. I.

Communis Doctorum sententia explicatur, & defenditur.

Dupliciter hoc evenire potest, vel prævidendo defatigationem, ex labore suscipiendo, fore impossibilem cum ieiunio, vel absque ulla prævisione. Si secundò: omnes fatentur, nullum intervenire peccatum contra præceptum ieiunii, quia, semel posita causa, defatigatus verè est

impotens moraliter ieiunare, & in eius appositione, cum non prævidetur periculum non ieiunandi, nullum contra præceptum ieiunii peccatum committitur, sed tantummodo contra alia Decalogi præcepta, nimirum contra quintum, vel sextum, iuxta intentionem operantis. Hæc conclusio est communis, pro qua unum pro omnibus dabo Magistrum Petrum de Ledsina in Summ. p. 2. tract. 27. cap. 2. ibi: *Digo lo primero, que es cosa cierta, y averiguada, que si no se avierte, que se pone impedimento para el cumplimiento del precepto del ayuno, ò no se debió advertir, (nimirum, quia nulla dubitandi ratio occurrat) que no se peca mortalmente, quando se pone el tal impedimento. El exemplo es: Si uno por su recreacion se puso à jugar à la pelota, y no advirtió, ni pudo advertir, que avia de quebrantar el precepto del ayuno, ni sentirse fatigado, ni cansado, desuerte, que no pudiese ayunar. Las razones, porque en tal caso el que quebranta el precepto no fue voluntario en si, ni en su causa, como es cosa notoria. * Sic ille, & omnes.

2. Si verò primo modo res eveniat, nimirum prævidendo laborem suscipiendum fore incompatibilem cum ieiunio: dubium duplex examinandum occurrit. Primum. An posita defatigatione moraliter incompatibili cum ieiunio, teneatur adhuc sic defatigatus ieiunare? an potius à præcepto adimplendo maneat excusatus? Secundum: an in causa pecaverit assumendo laborem illum cum prævisione eventus? Primam dubitationem proponit Fillucius tom. 2. tractat. 27. p. 2. cap. 7. num. 123. ad utramque autem respondet, his verbis. *An qui malo sine laboraret, ut ad aliquem occidendum, vel ad insequendam amicam, vel quid simile, teneretur ad ieiunium? Respondeo talem peccaturum ex malo fine, at secuta defatigatione, excusatur à ieiunio: nisi fieret in fraudem ieiunii, secundum aliquos; sed melius alii culpam quidem esse in apponenda causa fractionis ieiunii, at ea posita excusari à ieiunio. * Hæc ille, in quibus aperte admittit, dari peccatum contra præceptum ieiunii, quando in eius fraudem, aut ex prævisione eventus labor assumitur, quod fatetur consistere in apponenda tali causa, negat vero, ea posita, etiam si in fraudem, esse postea obligationem, ieiunandi. Cuius sententia verissima est & evidenti ratione probatur; tum quia impotens moraliter ieiunare, non tenetur præcepto: tum quia, posita causa impediens, seu moraliter impossibile reddens ieiunium, ipsa ieiunii omisso conjungi potest cum vero dolore, & contritione, & cum amore Dei super omnia. Quis enim dubitare potest, eum, qui malitiosè impedimentum apposuit ieiunio, (quod auferre modo non potest, quia ad præteritum non datur potentia,) posse nunc verè dolere de peccato in causa commisso, & simul proponere ex amore Dei super omnia in posterum non peccare, & peccatum commissum confiteri, licet simul habeat intentionem eo die non ieiunandi, eo quod rectè novit, sic defatigatum ad ieiunium non teneri?

3. Ideò hæc sententia communis est inter Doctores, ut videre est apud Dianam p. 10. tractat. 14. resolut. 11. §. Quare malè, & apud Leandrum in 5. præcepta Ecclesiæ, tractat. 5. disputat. 8. quæst. 157. & 158. & illam cum Magistro Paludano defendit Sylvester verb. ieiunium 24. dicens: *Et addit Petrus de Palude, quod si peregrinatio (nimirum impossibilis cum ieiunio) non est necessaria, peccat illam aggreddiens indiscretè, id est, eo tempore, quo ieiunandum est; ea tamen aggreddi licet impossibile ieiunandum est; ea tamen aggreddi licet impossibile ieiunandum est; ea tamen aggreddi licet impossibile ieiunandum est.

jejunium frangere. Sic ille, & omnes, ut ait Pasqualis *de iis*. 320. Non peccat, inquit, quando non jejunat, quia tunc cum sit impotens ratione lassitudinis, non obligatur præcepto jejunandi, ut communiter omnes concedunt.

4. Quapropter Bernardus Stubrokius Theologus Viennensis in *Notis*, nota 2. in *dissertationem Theologorum de Probabilitate*, fol. 91. in quemdam Jansenii sequacem, qui Fillucium ob præfatum assertum fecidissime denigrare non erubuit, sic invehitur: Fillucium tanquam blasphemum, & hæreticum traducis, eo quod dixerit, eum ad jejunium non teneri, qui vel labore ob malum finem suscepto, vel alia sua culpa, talem infirmitatem, dispositionem, vitium debilitationem contraxerit, ut sine gravissimo incommodo, & periculo jejunare non possit. Quamvis expressè dixerit, eum peccare, si laboret in fraudem jejunii ob oppositam causam solvendi jejunii; sed si re vera, ut dixi, moraliter jejunare non potest, ad jejunium non teneatur. Quid in hac doctrina tam nefandum, & horrendum sit, quod tam acres declamationes possit, non video, &c. Sed tuas artes agnosco: teneri nempe vis etiam eum, qui præceptum implere non potest. Impotentia illa, quæ culpâ nostrâ contrahitur, à culpa nunquam liberat, &c. Agnosceis, ni fallor, nativum Jansenii vultum. Nil æffingo. Et infra: Vis hominem penitus exhaustum, & semivivum jejunii lege teneri? Ah charitatem Pharisæam!

5. Secunda verò pars sententiæ Fillucii, scilicet, quod in casu delinquit contra præceptum jejunii, qui peregrinationem non necessariam, aut voluntarium laborem assumit, verbi gratia, ludum pilæ, eo die, quo jejunare tenetur, prævidens, impedimentum fore jejunio, communior est inter Theologos, eam tenet Diana *part. 10. tractat. 14. resol. 11. ubi supra* viginti Doctores refert: Qui omnes, inquit, asserunt, eum, qui in die jejunii, absque ulla honesta causa, sed merè voluntariè, & sua culpa ob laborem susceptum agendo iter, vel ludendo pilam, vel venando, vel in sequendo amicam, ita defatigatus est, ut jejunium servare nequeat, & prævidit, quod ex tali labore omnino voluntariè, vel ad malum finem suscepto, securum erat impotentia ad jejunandum, peccare contra præceptum jejunii (si non eo tempore, quod supposita jam impotentia, & necessitate frangit jejunium, quo tamen tempore multi tenent, eum peccare, ob malam voluntatem præcedentem) saltem, quando dat antecedenter injustam causam impotentiae, seu necessitatis fractionis jejunii. Sic ille. Ubi inter alios Auctores, pro hac parte refert Fillucium loco à nobis supra citato, & ita sentit D. Thom. 2. 2. *quest. 147. artic. 4. in respons. ad tertium*, & ibi Cajetanus, & ferè omnes Thomistæ.

§. II.

Quid alii senserint?

6. Contrariam nihilominus sententiam tenet expressè M. Petrus de Ledesma 2. p. *Sum. tract. 27. cap. 3.* ubi sibi scribit. La quinta dificultad es del que pone impedimento, con el qual no pue de cumplir con el precepto del ayuno, si el tal peca mortalmente, poniendo el tal impedimento. El exemplo es en uno, que de su voluntad juega à la

pelota, de tal suerte, que queda despues tan fatigado, que en ninguna manera puede ayunar. La dificultad es, si en tal caso pecó contra el precepto del ayuno, quando se impossibilita, y se peca por jugar, advirtiendo alto: En esta dificultad, como los Doctores, ay diversas sentencias, y pareceres. Lo primero es, que en tal caso pecó mortalmente, quando puso el tal impedimento, advirtiendo, que le era de seguir el quebrantamiento del ayuno, &c. La segunda sentencia es contraria à esta, que en tal caso puesto no peca, poniendo impedimento al ayuno. Esto ensenna Medina en su *Suma*, fol. 99. y pone un exemplo en los caminantes de à pie, aunque no es el camino por su passatiempo; y dice, que esto no es verdad, aunque el camino se hiziese por ver à la amiga, si despues quedan cansados, y fatigados. El tal pecará contra otro precepto de no fornicar, pero no pecará contra el precepto de ayunar, &c. Digo, que de ordinario, aunque la primera sentencia tiene probabilidad, mas probable me parece la segunda. Pruebase con la autoridad de los Doctores, que la tienen, y con la razon que se haze en su favor, que no mas probabilidad. Confirmasse, porque el no jugar à la pelota, no es medio de si ordenado para el cumplimiento del ayuno; luego no es à uno obligado à dexar de jugar à la pelota en orden al cumplimiento del precepto del ayuno. Sic M. Ledesma, cum M. Bart. de Medina.

7. Cum his sentiunt alii Doctores Bonacina *2. disp. 2. quest. 8. punct. 2. n. 16. ibi*: Venator non peccat contra jejunii præceptum, dando se venationem licet ob laborem ex venatione consequentem peccare nequeat. Idem sentit Roca *in imprati Theologia Morali* tom. 2. lib. 3. de *Præceptis Ecclesiæ*, cap. 9. *num. 154.* Et ratio, inquit, est, quia ille sustinet istum laborem suscipiendum, vel ad iter agendum, ad ludendum, ad venandum, quo non privatur ob jejunium servandum. Cui consonat Joannes Hensquez in *Sum. sect. 16. quest. 29. vers. 1. audire Diana*. Et putat probabile Martinus de S. Joseph in *Moral. Confessor. tom. 1. libr. 2. tract. 12. de jejunio*, num. 5. Et tunc Bossius in *Disceptat. Moral. disceptat. 4.* quando de honestam recreationem dat operam ludo, vel venationi.

8. Pro eadem sententia militat Leander à Sotomayor *tom. 3. in 5. præcepta Ecclesiæ, tract. 5. disp. 8. quest. 156.* ubi inquit: An defatigatus ex labore estimo pro ob querendam concubinam, vel ob alium malum finem, sit exemptus à jejunio, casu quo prævidit impotentiam futuram ad jejunandum? Respondet. Negant esse exemptum à jejunio, idè quod præfatum peccasse in causa contra præceptum jejunii, quod prævidendo, quod talis labor foret causa à jejunando, dedit causam. Ortiz, Homobonus, Joannes de la Cruz, Rodriguez, Sanchez, Trullench, Sotomayor, probabiliter respondeo, esse exemptum, nec peccare adhuc in causa contra præceptum jejunii. Sic Medina. Petrus de Ledesma, Diana 1. p. *tract. 9. disp. 40. quest. 52.* Fillucius *tract. 27. punct. 2. n. 133.* Llamas 3. p. *cap. 5. §. 21.* Villalobos in *Sum. tract. 23. diff. 4. n. 11.* Joannes Sanchez in *Selestin. disp. 54. n. 20.* Sic Leander, & sic etiam Diana *resol. 40. citata*, ubi pro ea refert etiam Fillucium, dicens: Hanc sententiam docet absolute Fillucius Medina.

dinam sequens. * Sed uterque malè Filliucium refert, quia expressè contrarium docet ubi *suprà*, ut ex ejus verbis fideliter excerptis constat. Nam licet semel posita causâ, dicat non teneri jejunare: culpam tamen contrâ jejunii præceptum, in causâ positione fatetur intervenisse. * Sed melius alii, inquit, culpam quidem esse in apponenda causâ fractionis jejunii, at eâ posita excusari à jejunio. * Et idem ipse Diana p. 10. tractat. 14. resol. 11. pro contraria sententia Filliucium meritò refert, & ei cum Azorio, & aliis assentitur (retractans, quod i. p. tract. 9. resol. 40. scripserat) dicens: * Sed in editionibus novissimis ego putavi, non esse recedendum à sententia Azorii, & prorsus ei adhaerendum existimo. *

9. Neque Llamas à Leandro adductus ejus sententiam tenet, sed quam communiter Doctores, & quam Filliucius *suprà*, nimirum. * Quod postquam quis debilitatus est, & factus impotens ad jejunandum, est impotentia nascatur ex culpa propria, &c. ad jejunium non tenetur, sed sine peccato potest cenare de novo. * Sic ex Llamas refert ipse Leander: hoc autem non est negare peccasse in causâ contra præceptum jejunii, qui prævidendo impotentiam subsequendam, ejus causam eodem die apposuit: quod modo disputatur.

10. Neque Villalobos pro contraria parte jure refertur, qui a expressè illi contradicit, loco à Leandro citato, nempe eom. 1. tract. 22. diff. 4. num. 11. Sic enim scribit: * Hæc de advertit, que el que tensa ya experiencia, que jugando a la pelora, o ocupandose en otro exercicio semejante, no puede ayunar, tiene obligacion a dexarle, como latiene dexar el camino, el que camina sin necesidad. *

11. Imò neque Joannes Sanchez potest pro illa referri, quia disp. 54. num. 20. à Diana, & Leandro citata, expressè loquitur de labore suscepto non in ipso die jejunii, sed in die antecedenti, ex quo prævidet ratione debilitatis, & lassitudinis, futuram impotentiam jejunandi pro die sequenti, quo præceptum urgebit. En ejus verba. * Liberos etiam à jejunio existimo, qui culpa sua ita defatigati redduntur, quod jejunare non valeant, ut qui defatigatus esset ludo pilæ, aut nimis esset deditus seminarum commissioni; (attende) nam tales, die, quo præceptum obligat, impotentes sunt jejunare, die verò, quo ludunt, nondum advenit. * Sic ille: juxta quæ explicandus num. 14. ubi non ita clarè tempora distinguit.

12. Verùm pro sententia Petri de Ledesma, & Bart. de Medina, stat apertè Pasqualigus decis. 320. num. 6. quia non solum asserit, eum, qui ex prævisione impotentiae futuræ ad jejunium, assumit media laboriosa illicita, non peccare contra præceptum jejunii, sed neque illum, qui ex intentione non jejunandi assumit. * Et ita etiam (inquit Leander *suprà* quæst. 157.) tenet Rocaful. in praxiom. 2. lib. 3. cap. 9. ubi citat pro hac parte Dianam, & benè. * Quorum sententiam putat ipse probabilem. Quæ quidem à fortiori tenenda, si media laboriosa licita fuerint, & ita tenet ipse Pasqualigus ubi *suprà* num. 3. & sequenti, quem refert Leander quæst. 158. subnectens. * Citat etiam Pasqualigus pro sua sententia Joannem Santium in selectis, disp. 54. num. 14. & 20. Dianam 1. p. tract. 9. resol. 52. & Gulinum in Sum. verb. Jejunium, num. 21. &c. Sed ex his Doctoribus, quos expressè pro se citat Pasqualigus, Diana oppositum sequitur. * Sic Leander, sed non benè; nam si Diana be-

nè citatur à Pasqualigo (ut fatetur ipse Leander) pro mediis illicitis ex intentione non jejunandi assumptis; non dissentiet, quandò licita fuerint. Quia verisimile non est, Dianam sentire, non esse peccatum, contra jejunii præceptum, assumere media illicita incompatibilia cum jejunio, ex intentione non jejunandi; & peccatum contra jejunii præceptum esse, si media licita fuerint. Ergò aut Diana in utroque eventu affirmat, vel in utroque negat. Et sanè p. 17. 9. ref. 52. expressè loquitur de mediis licitis: & probat. * Quia jus, inquit, habet iste ad illi laborem suscipiendum, v. g. ad iter agendum, ad ludendum pilæ, ad venandum, &c. quo non privatur ob jejunium servandum. Et hæc opinio procedit etiam, si in fraudem jejunii id ageret, nullius negotii causa itinerando, sed solo animo non servandi jejunium. Et ita docet Santius in selectis, disp. 54. num. 14. Hæc Diana.

13. Ceterùm hic author pro utraque parte satis confusè loquitur, quia non exprimit, an de assumptis mediis, eo ipso die, quo adest præceptum jejunii, an de die antecedenti, ejus opinio procedat; & in hoc solo casu videtur cum Joanne Sanchez, ubi *suprà* consentire, ut colligitur ex fine præfatæ resol. 25. ubi concludit his verbis: * Dicendum est igitur, quod non tenetur jejunio, qui labore aliquo defatigatur, etiam si id agat in fraudem jejunii, (attende) quia dum defatigatio acquiritur, non adest jejunii præceptum, dum verò jam acquisita, impossibilitas adest ad jejunandum. * Ergò expressè loquitur de labore assumpto die antecedenti præceptum, sicut & Joannes Sanchez, quem citatum sequitur. Juxta quæ videtur intelligendus, dum initio resolutionis inquit, eum, qui dat operâ, ut non jejunet, labore aliquo, quem commodè differre posset, defatigatur, excusari à jejunio, (nimirum etiam in causâ.) * Quia jus habet ad illum laborem suscipiendum: v. gr. ad ludendum pilæ, ad venandum, quo non privatur ob jejunium servandum, &c.

S. III.

Sententia Petri de Ledesma, & aliorum
rejicitur.

14. Onatus sum explicare Doctores confusè loquutos in hac parte, & eorum minuere numerum, qui pro illa referri solent. Quia vellem sanè præfatam opinionem ab scholis relegare, & tamquam indubitatam contrariam, & communem stabilire. Nam, omisâ autoritate, si ad prima rationis principia deveniamus: quid firmitus, quàm præceptum obligare ad media, quæ ad ejus implerionem sunt necessaria, & prohibere impedimenta cum adimplerione incompatibilia? Quid notius eum, qui tenetur ad finem, teneri ad illud, sine quo, obtineri non potest? Hinc præceptum restituendi te obligat ad quærendam pecuniam, si illa careas, & personam, quâ mediante restituas, si per te absque dedecoris periculo non possis. Hinc præceptum audiendi sacrum in die festo obligat abstinere à ludendo, tempore, quo unicum celebrandum est: & ad non longe ab Ecclesia recedendum, ita ut hora celebrandi adesse nequeas; & ad non te inebriandum,

nec somnum capeſſendum, quando prævidetur impedimentum futurum. Item è lecto ſurgere, è domo exire, & viam ad Eccleſiam tendentem arripere: quæ ſi omittas, ſacro aſſiſtere nequibis. Hinc qui tenetur Horas Canonicas recitare, non poteſt Breviarium in raare prolicere, nec lucernam noctu extinguere, ſi iterum accendi nequit, & ſimilia. Quorum omnium eadem eſt ratio, nempe quia media ſunt neceſſaria ad impletiõẽ præcepti, ſicut & impedimenta ſunt cum impletiõne incompatibilia: & ſicut præceptum obligat illa adhibere, ſic & iſta non opponere. Ergo ſimiliter omnino in re præſenti dicendum eſt, quia ludus pilæ, venatio, & labores alii, quos quicquid experientia novit cum jejunio incompatibiles, æquẽ ad impletiõẽ præcepti jejunii repugnant, aut auditioni ſacri, ſi tempore, quo celebrandum eſt, aſſumuntur; & non minus, quàm proſectio breviarii, & lucernæ extinctio, & ſimilia, recitationẽ Horarum; jejunium impediunt. Ergo eò tempore, quo jejunii præceptum obligat, nemo poteſt præſata impedimẽta opponere.

15. Nec ſatis facis, ſi respondeas, unicuique ſuum eſſe ius ad ludum pilæ, aut venationem: hoc enim ius, quod aliàs foret, per ſuperioris præceptũ impeditur eſt, ſicut & libertas moralis, quæ ad non jejunandum, vel non audiendum ſacrum cuique inerat, & quæ extrã dies præcepti pro libito uti poteſt; quia ſuperioris ius ad præcipiendum, prævalet contrã ſubditi ius; id eòq; illicitum reddit, quicquid juſtè prohibet: cum autem præceptum jejunandi ſicut & præceptum ſacri prohibet, cum a deſt, opera alia exercere cum ad impletiõne incompatibilia, nullum manet ſubdito ius ad illa præſtanda, ſed potiùs ad eorum omiſſionem tenetur. Bene verum eſt, die præcedenti ad obligationem præcepti, licitum eſſe opera quæque aliàs honeſta exercere, ut iter arripere, pilã ludere, ſeu venationi vacare, licet prævideatur, die ſequenti jejunium, aut ſacrum impediendum, quia cum hæc opera exercentur, nondum eſt præceptum, poſtea verò cum advenit, non ligat ſi adimpleri non poteſt, & in hoc tantũ eventu procedit ratio illa adverſariorum, de jure, quod unicuique in eſt, quo per præceptum jejunii non privatur; idque etiam locum habere debet, licet opera illicita ſint, ut ſi venere ſcita homo fragilis detur, ut præ virum debilitate, jejunare, vel è lecto ſurgere non poſſit: quia ad non peccandum contra præceptum jejunii eadem utrobique militat ratio. Cæterũ eo die, quo præceptum urget, omnia impedimenta, ſivè licita, ſivè illicita cum ad impletiõne incompatibilia, præceptum jejunii æquẽ prohibet, ac proinde ſi eventus prævideatur, non poteſt non eſſe prohibitum illa opponere. Et ſic plerique ex Doctõribus intelligendi ſunt, qui pro contraria opinione communiter allegantur, ut conſtat ex ſupradictis.

16. Adde, aliqua eſſe præcepta adeò ſtricta obligationis, ut non ſolum pro tempore, quo opus directè præceptum exercendum eſt, ſed pro antecedenti etiam ad præventionem ligent: v. g. qui elapſo anno tenetur creditoribus ſolvere, non poteſt in præcedenti ſeiſe impotentem ad ſolutionem reddere, & qui ratione ſtatus Clericalis tenetur quotidie recitare, nequit hodie breviarium, poſtquàm recitavit, in mare prolicere, quo ſe in reliquum impotentem recitare conſtituat; quia præceptum juſtitie pro ſolutione debiti, & præceptum recitandi, ratione ſtatus Clericalis, ſtrictius, quàm jejunii & auditionis ſacri præcepta obligant, & ad tempus etiam antecedens ad impletiõnem rei directè præcepta extenduntur. Præcepta verò jejunii, & auditionis ſacri ex communi

interpretatione ſolum exigunt, quod eo die, quo junandum eſt, & quo ſacrum audiendum, præſentibus in aliis non occupetur, quæ jejunium, & ſacrum impediunt, utpote cum illis incompatibiles; nec enim Eccleſia ad aliud obligare intendit, nec ſubſequentem obligationem agnoſcunt.

17. Ex dictis ſit, potiori jure rejiciendos monachos Doctõres, qui opinioni Ledefmæ ſuprà poſitæ ſentientes; addunt, verum habere, ſi ceteris circumſtantiis ne non jejunandi aſſumat in ipſo die jejunii operam illo incompatibile, abſq; ulla cauſa exculante. Quod licet conſequenter dictum, ſuſtinendum non eſt: ſed licet verò Paſqualigus ubi ſuprà, Roccaſſi, Jovius, Santius, & Diana apud Leandrum quæſt. 17. & 18. Refert etiam pro hac parte Doctõres alios, ut Suarez, Salas, & Sanchez, ſed omnes male, ut conſtat ex infrã dicendis. Dixi omnino ſequentem nam cum præcepto jejunii expreſſis opponitur obſtatio, ſeu intentio expreſſa non jejunandi, quæ multipliciter ſeu interpretativa; qualis eſt voluntas obediendi media, ſeu efficiendi opera, quæ ſeipſa impediunt incompatibilia cum jejunio. Cum igitur præſentibus habere in ipſo die jejunii, ut probavi, peccatũ eſt, potiori jure tale erit intentio expreſſa non jejunandi. Exiſtimo tamen contrã Leandrum ubi ſuprà, quod connexionem habere, ac proinde non poſſe unum negari admiſſo alio, quia ſi licet adhibere media incompatibilia cum jejunio, licet etiam non jejunare, ut proinde & id intendere: quia intentio negatũ eſt mala, ſi nec media, nec finis prohibita ſint: intentione enim finem per media, quibus licet obſervare prohibitum non eſt. Et quidem, ſi, ut ad præſentia dicunt, adhibere illa media, licet fugere obligationem præcepti; intendere non jejunare, illis adhibitis, non intendere per illa fugere obligationem præcepti. Vel ergo utraque opinio eſt admittenda, vel neutra ut nos contendimus.

18. Dices: licitum eſſe obligationem præcepti gerere: v. g. in die feſto è proprio domicilio proſectum in locum, ubi feſtum non obligat, & ibi ſervare præceptum exercere: imò etiam intentione hæc ex proprio domicilio diſcedere, & alio adire; ergo ſimiliter licet erit, fugere obligationem præcepti jejunii, & alia intentione, ludos, aut venationi operam dare, quæ factus impotens jejunare, à præcepto excuſantur: pondẽ concedendo antecedens, & negando conſequentiam cum Suarez tom. 1. de Religione, lib. 2. cap. 13. num. 6. & Thomas Sanchez lib. 1. Sum. cap. 12. num. 31. & ſequenti. Quia præceptum illud audiendum eſt, ut ſupponimus, non obligat extra illum locum, ergo cum ex illo proſectum non prohibet, potius qui illo exire, & intentionem habere exercendi ſervitium alio loco, ubi id non eſt prohibitum, quia noli facere, intendit contra præceptum feſti: ut oppidum. Præceptum autem jejunii obligat ad obſervantiam in illis die, & in loco ubi commoratur. Ergo efficiet non eodem voluntariè opera cum jejunio incompatibilia, ſeu intendere non jejunare, non eſt fugere obligationem jejunii, ſed illud non obſervare, ubi & quæ præceptum eſt, quod eſt frangere præceptum.

19. Addit Suarez ubi ſuprà cap. 15. num. præſentibus eum, qui proſectus ex loco, ubi di eſt feſtus, præſentibus manere adire ſacrum, quævis ad locum, quo feſtum non eſt eo die ſit perventurus. Verũ hoc ſentit Sanchez, dicens oppoſitũ eſſe probabilius, & merito alicui durante adhuc præcepti adimplendi ſe in itinere, ſi futurus extra limites oppidii, aut Parochie, in quibus eſt feſtum. Nam cum intra præcepti tempus, v. g. a mane ad meridiem ſit ab illo eximendus ratio non

QVÆSTIO II.

*Aliqua dubiola circa præceptum
ieiunii.*

(in quo licet celebraretur, non teneretur assiste-
re) non est cur teneatur alibi prævenire sacrum.

20. Ex his autem nil pro adversariorum opinione inferri potest. (ut male illorum aliqui intulerunt cum Joanne Sanchez *supra* num. 14.) Quia ubi, & quando præceptum non obligat, non est prohibitum apponere impedimenta incompatibilia cum opere præcepto, sicut nec intendere rem alibi præceptam omittere, ubi, & quando præcepta non est; & idem qui locum, vel tempus, in quibus non est prohibitio, ex industria querit, dicitur fugere obligationem. Intendere autem rem non efficere, ubi, & quando præcepta est, seu incompatibilia cum ejus executione adhibere, non est obligationem fugere, sed violare. Unde fit, eum, qui in die jejunii intendit non jejunare, seu omnino voluntarie incompatibilia cum jejunio ponit, non posse à peccato contra jejunii præceptum liberari, quia nec locum, nec tempus obligationis fugit, sed non observat.

21. Ex dictis fit primò. Peregrinationem, seu iter pedestre, vel equestre, quæ in alium diem commodè differri possunt, debere omitti in die jejunii, si cum jejunio comparari non possint. Ita D. Thom. 2. 2. *quæst.* 147. *art.* 4. *ad tertium*. * Si peregrinatio, inquit, & operis labor commodè differri possit, aut diminui absque detrimento corporalis salutis, & exterioris status qui requiritur ad conservatioem corporalis, vel spiritualis vite, non sunt propter hoc Ecclesiæ jejunia præmittenda. * Quem sequuntur Sylvester *verb. Jejunium quæst.* 9. M. Paludanus in 4. *dist.* 15. *quæst.* 4. nu. 19. & plures alii contra M. Barr. de Medina lib. 1. *Sum. cap.* 14. §. 10. Joannem Santium in *select. disp.* 51. num. 21. Leandrum à Sacramento tom. 3. in *quinque præcept. Eccl.* tract. 5. *disp.* 8. *quæst.* 98. & alios apud ipsos.

22. Fit secundò. Adhibere ex justa causa media incompatibilia cum jejunio, etiam ex praviſione incompatibilitatis, non esse contra præceptum; quia hæc prohibere non intendit Ecclesia, juxta communem Theologorum interpretationem, & fidelium praxim. Justa autem causa reputatur, quando ad propriam, vel alienam utilitatem corporalem, vel spiritualem labor assumptus conducit. Hinc omnes artes valde laboriosæ, etiam artifices ad sui sustentationem, in diebus jejunii, laborare non indigeant, & omnes peregrinationes ad sanctuaria permittuntur. Hinc etiam se flagellantes in die jejunii excusantur, etsi ob debilitatem jejunare non possent, experientia noverint, ut tradunt Filliucius, & Joannes Santius ubi *supra*. Hinc denique quæcumque opera præstantiora, quam jejunium licet efficere in die jejunii, quamvis incompatibilia cum illo prævideantur: quia non intendit Ecclesia hæc impedire, sed tantum præcipit jejunium illis, qui præfatis operibus ex causa elicitis, possunt jejunare. Et in his tantum locum habet doctrina illa generalis, quam Ledesma, Medina, Leander, & alii *supra* citati pro quocumque operum genere conati sunt stabilire, licet frustra, ut constat ex dictis.

1. **N**on leve inter Doctores dissidium est, ex quonam capite, gravis obligatio jejunii Ecclesiastici proveniat? Eminentissimus Cajetanus constanter asserit, non provenire ex iure scripto. Ita in *Sum. verb. Jejunium*. Ubi inquirens, quale sit vinculum, quo tenemur ad Ecclesiæ jejunia? Sic respondet: * Ex communi interpretatione videtur vinculum præcepti obligantis ad mortale transgressores ex inobedientia; vel contemptu, &c. Et hoc ego non audeo ex iure scripto asserere, quia nullibi scio scriptum esse præceptum obligans ad mortale non jejunantem: quamvis inveniat præceptum, hoc est, statutum obligans. Hoc est, invenitur præceptum; ut distinguitur contra consilium, & non præceptum antonomastice: quod solum obligat ad mortale, ut *verb. Præceptum* habes infra. Et propterea quantum est ex iure scripto, nullum cognosco intervenire mortale peccatum, in fractione jejunii Ecclesiæ, si desit contemptus. * Hæc Cajetanus in *Summa*. Quæ etiam tradit 2. 2. *quæst.* 147. *art.* 3. §. *Ad hujus evidentiam in fine*. Ubi post accuratam rei discussionem concludit. * Hæc dixerim, quia ex vi verborum, nullibi jejunium Ecclesiasticum invenitur præceptum, loquendo de præcepto stricto. *

2. Idem omnino, quod Cajetanus docuit de obligatione jejunii, sentiunt alii de obligatione abstinentiæ ab ovis, & lacticiis in jejniis Quadragesimæ, nimirum non ex iure scripto, sed ex sola consuetudine ortum habuisse. Cujus efficax argumentum desumitur ex Cajetano. Quia textus unicus, qui de abstinentia ab his cibis in iure Canonico reperitur, *cap. denique, dist.* 4. non magis urget, quam alii textus, quibus ad præceptum jejunii Ecclesiæ ex iure probandum, utuntur Doctores, nempe *cap. non licet, cap. non oportet, de consec. dist.* 3. *cap. Quadragesima, de consec. dist.* 5. Sed in his non continetur præceptum obligans ad mortale, non jejunantem, juxta Cajetanum. Ergo neque in illo continetur præceptum obligans, ad mortale, non abstinentem ab ovis, & lacticiis in jejniis Quadragesimæ. Consequentio videtur evidens.

3. Et talem censuit Vincentius Baronius in opere contra Amadæum *disp.* 1. *sect.* fol. 128. Idemque ut illam vitaret, aliud non inveniens effugium, ad consuetum asylum confugit, negans intrepidè apud Cajetanum reperiri verba, quæ circa obligationem jejunii, fideliter excerpta *supra* dedi. * Nullum, inquit, & periculosum est, quod asserti ad hanc immunitatem adstruendam Amadæus; ovorum, & lacticio-rum usum (scilicet quatenus est ex iure in capite *denique*) carere lethali peccato, si eo vacet, (nempe quatenus ex iure scripto) ipsiusmet Quadragesimalis jejunii violatio. Ita est. Sed undè probas jejunium (quatenus est ex iure) solvi citrà lethale peccatum? Cajetani, inquit, verbis. Quæ nulla prorsus apud illum extant. Vide hominis odium in jejunium. Advocat testimonium Cajetani, quod desideratur, & numquam extitit, vel saltem Ecclesiæ mandato sublatum est. * Sic argumenti vim fugere tentavit Baronius. Forſan credebatur in nullius viri docti manus ejus scripta perventura, aliter enim hæc scriptura non posset. Verba ex Cajetano ubi *supra*, fideliter